

NIÑ@S HIPER

Infancias hiperactivas, hipersexualizadas, hiperconectadas

José Ramón Ubieto i Marino Pérez Álvarez
 NED Ediciones. Barcelona, 2018

En l'actualitat, vivim en un món completament dominat per l'ús força indiscriminat i sense control de les tecnologies de la comunicació que ens acosten àmpliament a tota mena d'informacions i coneixements.

L'accés a tota mena de continguts comporta el risc que les persones en edat immadura i poc desenvolupades cognitivament puguin estar en contacte amb informacions en bona part impròpies, sobretot per a la infància. Els professionals de l'orientació educativa assistim, moltes vegades amb desconcert, a aquest ús desmesurat de les xarxes de la comunicació. Es pot dir el mateix de les famílies, ja que un 80% dels adults responsables de la vida familiar desconeixen quines pàgines consulten els seus fills i a quins jocs telemàtics juguen. Aquest desconeixement és simultani a la proximitat que els fills i filles tenen als materials fins fa poc reservats a la maduresa. Això suposa que s'han reduït o gairebé eliminat les barreres entre el món infantil i l'adult sense que sabem del cert com ha de ser processat tot el que l'infant ha percebut precoçment. Aquesta dinàmica comporta, al mateix temps, una acceleració de tots els mecanismes mentals i emocionals, fet que el procés d'elaboració dels coneixements i sentiments és portat a terme en un estat d'hiperactivitat sense aturador.

D'una manera simultània, s'han anat ampliant i especificant totes les patologies de la hiperactivitat, moltes de les quals només són descripcions tecnificades de les conductes clàssiques i dels comportaments més comuns en les fases evolutives de la infància i l'adolescència. Amb la creació de terminologia aparentment científica hem marcat un procés de patologització, amb diagnòstics i medicacions per prescriure, que ens han fet convertir els problemes usuals que sempre hem observat en la infància en un seguit de trastorns que només semblen tenir solució dins de la terminologia biomèdica.

El fet de posar nom a aquests trastorns, i aquí el TDAH n'ocupa un destacat espai, ha fet que les relacions descriptives dels adults amb els infants comportin un procés de *McDonaldització* de la infància: un cop el nen és diagnosticat, ja queda igualat a molts d'altres, com són iguals entre si les hamburgueses de la cadena nord-americana. Es fan diagnòstics psiquiàtrics ràpids i prefabricats que tendeixen a equiparar la varietat d'un conjunt de símptomes.

Aquest neologisme no és l'únic que apareix en aquest llibre, però és una mostra visible de com s'estan uniformant les percepcions que tenim de la diversitat de conductes dels infants i adolescents.

Els autors d'aquest llibre comuniquen el seu saber, les seves discrepàncies i les habilitats descriptives de totes les àrees tractades a través un llarg diàleg, amè i entenedor, que ens obre la visió envers tot el referent al tracte que actualment reben les conductes diverses dels infants i adolescents.

Ens indueixen a pensar seriosament en totes les condicions que han descrit històricament la infància. De sempre, la infància ha estat un període de curiositat, per fer-se preguntes i representar-se allò que es desconeix. Ha estat sempre un temps obert vers el que és inacabat, a tot el que ha de venir. Per tant és la fase evolutiva que més està oberta al poder sorprendre's, a deixar avançar la innocència en el millor sentit de la paraula. Aquest trajecte té les seves dificultats i demana el seu temps, fet que converteix en un seriós contrasentit parlar de trastorn o fracàs allò que els fa singulars. Per aquesta raó, consideren que cal un temps per la construcció subjectiva, no patològica, de tal manera que no hi ha cap pressa, en el sentit psíquic, perquè l'infant esdevingui un adult.

En l'actualitat estem tendint a una excessiva necessitat de quantificar-ho i monitoritzar-ho tot. Es parla del *quantified self* com aquella identitat que és mesurable.

Avui l'infant i l'adolescent avancen a grans passos sense cap acompanyament personal, que seria el que de debò pot donar un caràcter seguritzant al creixement, com ho serien els ritus antropològics del passatge de l'edat. En aquesta manca d'acompanyament hi coexisteixen els processos d'hiperpautació al mateix temps que una incontrolada desregularització. Veiem com la *ciència*, si és que se'n pot dir així, està ocupant els espais que abans eren propis del sentit comú. I aquest sentit comú arriba a ser qüestionat per la mateixa especificitat d'aquesta la ciència. S'han arribat a produir aparells com el *CryTranslator*, per poder mesurar totes les expressions orals del nadó, que no fa més que augmentar la inquietud i angoixa dels pares.

Estem en una època en què totes les conductes i malestars dels infants han de tenir nom i, al mateix temps, tenen una consideració progressivament clínica i patològica. Sembla que s'espera massa de la ciència per donar resposta i solució a les preocupacions adultes quotidianes. Aquesta funció ha fet baixar molt el llindar de percepció com a problema el que abans era titllat de normal. El que és objectiu, al marge de possibles matisos conceptuals, és que en 60 anys s'han multiplicat per 5 el nombre de psicopatologies infantils i s'ha multiplicat per 35 el nombre d'infants diagnosticats. No s'escapa a l'aportació dels autors la valoració del benefici que aquesta situació comporta en tot l'àmbit de la indústria farmacèutica i la sospitosa influència que deu haver existit entre els col·lectius professionals responsables de la salut mental.

Socialment, aquesta realitat ha comportat la necessitat del ciutadà a etiquetar tot el que li passa. Aquesta necessitat és la causant de moltes responsabilitzacions de la pròpia conducta, com si es tractés d'una profecia auto complerta.

Ja es pot veure que aquest llibre, presentat de manera divulgativa i responsablement seriosa, és en realitat el conjunt de molts llibres en un, cosa que ens acosta a pensar en entendre aspectes que actualment són presents en la nostra vida diària i que correm el risc de no ser-ne conscients per la gran intensitat d'impactes perceptius que rebem contínuament.

Com sempre, aturar-se i reflexionar per orientar la nostra mirada i guanyar en objectivitat a l'hora de formalitzar la nostra opinió, poden ser bones formes a les que aquest llibre ens pot ajudar.

Jaume Forn i Rambla